

ПОНЕДІЛОК, 16 ВЕРЕСНЯ

«ЧИСТА КРАЇНА – ЧИСТА ЗЕМЛЯ»

ХАРКІВСЬКА ОБЛАСНА ОРГАНІЗАЦІЯ УКРАЇНСЬКОГО ТОВАРИСТВА ОХОРОНИ ПРИРОДИ

Мальовничі Карпати. Центр реабілітації бурих ведмедів

Сьогодні чимало людей багато часу проводять у містах, де постійний шум, гам, загазоване повітря від транспортних засобів. Саме тому, у вільний час, вони планують відвідати якісь красиві природні місця. Одним із популярних шляхів стають гори Карпати. Саме до Карпат не зникає потік відвідувачів, котрих вони постійно захоплюють.

Карпати з широко відкритими обіймами чекають всіх тих, хто любить природу і хоче до неї долучитися. Тут як зимою, так і літом велика кількість туристів. Всіх їх приваблює краса і душевність тутешніх місць. Мало хто засумнівається в тому, що подорожі Карпатами – це насичений й цікавий відпочинок. Багато туристів приходять сюди, щоб здійснити піші ходи на вершини гір, розбити табір, відпочити з друзями чи сім'єю в дивовижній природній атмосфері.

В українських Карпатах багато флора і фауна. Але сьогодні ми хочемо привернути Вашу увагу до місцини, що називається Центр реабілітації бурих ведмедів. На території України, а саме в Карпатах, залишилось всього 300 особин цих тварин. Популяція ведмедів різко скоротилася через погіршення екології, полювання та слабкого контролю. Ведмеді в Карпатах не є небезпечними для людини (якщо, звичайно, це не ведмідь-шатун), оскільки ведмеді самі намагаються уникнути зустрічі з людиною. Саме

тому туристам рідко доводиться побачити ведмедя в лісі. Проте, є заповідник ведмедів в Карпатах, де Ви можете безпечно помилуватись цими звірами. Центр реабілітації бурих ведмедів знаходиться на території Національного природного парку «Синевир». Його будівництво розпочалося влітку 2011 року за сприяння міністра екології та природних ресурсів України Миколи Злочевського. Реабілітаційний центр має площу 12 га. Місце будівництва центру обрали не просто так, адже тут природа та кліматичні умови повністю відповідають тим умовам, в яких мають перебувати тварини.

Центр реабілітації бурих ведмедів складається з шести кліток та двох секцій для утримання груп і окремих тварин різного віку, стану здоров'я, в яких знаходяться басейни й барлоги. Зокрема, ділянка центру включає мішані ліси, водойми та водоспади, а з метою безпеки це й обгороджена триметровим сітчастим парканом та електропастихом. Метою центру є реабілітація бурих ведмедів, травмованих через тортури та життя у клітці, потерпілих від стихійного лиха, утримання конфіскованих тварин з подальшим пристосуванням їх до існування в природному середовищі. Зараз тут живе 1 левеня та 21 ведмідь, кожен зі своєю історією, часто не дуже приємною.

Туристи очікують побачити на території Національного природного парку «Синевир» зоопарк. Але центр реабілітації бурих ведмедів сильно відрізняється від зоопарку,

перш за все тим, що тут є спільні майданчики, де здорові тварини можуть проводити час разом. Паралельно тут є окремі невеликі вольєри для тварин з ускладненою реабілітацією та для тих, які їй лише починають. Тут окремо для кожного ведмедя складають правильний раціон, який йому необхідний. Приїхавши сюди, ви можете поспостерігати, як поводить себе в природі бурий ведмідь, фото з яким завжди буде приємною згадкою.

Недалеко знаходиться озеро Синевир. Це найбільше озеро Українських Карпат. Воно вважається найцікавішим об'єктом Національного природного парку «Синевир». Тож неодмінно сюди завітайте. Подорожі Карпатами – це саме те, на що варто зважитися. Тут можна не тільки валятися в гамаку, але і проводити час активно. Відпочинок в Карпатах дає нам багато можливостей і задоволення. Ніде Ви не зможете отримати настільки великий контакт з природою та уникнути скупчення людей.

Що цікавого поруч?

Кам'янецький водоспад – розташований в межах масиву Сколівські Бескиди. Складається з одного каскаду розділеного скельним виступом на два потоки.

Екопарк «Долина Вовків» – унікальний парк, в якому мешкають тварини, незвичайні для високогірної місцевості.

Страусина ферма – ферма, на якій проживають два види страусів: африканські та австралійські.

Озеро Синевир – найбільше і найглибше високогірне озеро України.

повідомлення

**Повідомлення про наміри отримати дозвіл
на викиди забруднюючих речовин
в атмосферне повітря
стаціонарними джерелами**

**КОМУНАЛЬНЕ ПІДПРИЄМСТВО
«ХАРКІВСЬКІ ТЕПЛОВІ МЕРЕЖІ»
(КП «ХАРКІВСЬКІ ТЕПЛОВІ МЕРЕЖІ»)**

оголошує про намір отримати дозвіл на викиди забруднюючих речовин в атмосферне повітря стаціонарними джерелами з метою продовження господарської діяльності на майданчику Новобаварської філії, що знаходиться за фактичною адресою: 61039, м. Харків, Новобаварський район, вул. Баварська, 7-Б.

Дані щодо юридичної особи: скорочена назва: **КП «ХАРКІВСЬКІ ТЕПЛОВІ МЕРЕЖІ»**; код ЄДРПОУ: 31557119, юридична адреса: **вул. Мефодіївська, буд. 11, м. Харків, 61037**; Генеральний директор – Василь СКОПЕНКО, тел.: (057) 341-41-40, e-mail: hts@hts.kh.ua, контактна особа: Керівник групи екології Людмила ЧУЄВА тел.: (057) 736-09-31, e-mail: ecology_pts@hte.vl.net.ua. Основний вид економічної діяльності підприємства – 35.30 Постачання пари, гарячої води та кондиційованого повітря.

Мета отримання дозволу на викиди: дотримання вимог природоохоронного законодавства для діючого підприємства.

Висновок з оцінки впливу на довкілля для майданчика **КП «ХАРКІВСЬКІ ТЕПЛОВІ МЕРЕЖІ»** не вимагається, у зв'язку з тим, що жоден з технологічних процесів на майданчику не належить до видів планованої діяльності та об'єктів, які можуть мати значний вплив на довкілля і підлягають оцінці впливу на довкілля ЗУ «Про оцінку впливу на довкілля».

Котельня за адресою: **61039, м. Харків, Новобаварський район, вул. Баварська, 7-Б**, знаходиться в окремо розташованій будівлі, в приміщенні якої знаходяться два котли

КБНГ-3,15 М та один КОЛВІ-270, що працюють на природному газі та призначені для вироблення теплової енергії.

Загальна кількість викидів забруднюючих речовин від стаціонарних джерел може скласти **1722,728611** т/рік. В процесі діяльності котельні до атмосферного повітря будуть потрапляти наступні забруднюючі речовини: азоту діоксид, вуглецю оксид, метан, азоту оксид та вуглецю діоксид.

Господарська діяльність КП «ХАРКІВСЬКІ ТЕПЛОВІ МЕРЕЖІ» не належить до переліку виробництв та технологічного устаткування, які підлягають до впровадження найкращих доступних технологій та методів керування. Враховуючи це та відсутність перевищень ГДК забруднюючих речовин на межі СЗЗ, природоохоронні заходи щодо скорочення викидів не плануються, заходи щодо впровадження найкращих існуючих технологій виробництва не розробляються. Пропозиції щодо дозволених обсягів викидів відповідають чинному законодавству.

Пропозиції та зауваження щодо намірів отримати дозволу на викиди забруднюючих речовин в атмосферне повітря стаціонарними джерелами викидів на майданчику Новобаварської філії КП «ХАРКІВСЬКІ ТЕПЛОВІ МЕРЕЖІ» приймаються в Харківській обласній військовій адміністрації за адресою: 61002, м. Харків, вул. Сумська, 64, тел. (057) 700-05-62, obladm@kharkivoda.gov.ua протягом 30 календарних днів з 16.09.2024.

повідомлення

**Повідомлення про намір отримати дозвіл
на викиди забруднюючих речовин
в атмосферне повітря
стаціонарними джерелами**

Товариство з обмеженою відповідальністю «ПЕТРОЛ КОНТРАКТ» (ТОВ «ПЕТРОЛ КОНТРАКТ», код ЄДРПОУ 44800308, юридична адреса: 43023, м. Луцьк, вул. Яремчука Назарія, 1, т. +380332200934, e-mail: volodymyr.mura@woq.ua)

Мета отримання дозволу на викиди: отримання дозволу на викиди для існуючих об'єктів.

Згідно Закону України «Про оцінку впливу на довкілля» № 2059 від 23.05.2017 р. дана діяльність не відноситься до видів планованої діяльності та об'єктів, які підлягають оцінці впливу на довкілля.

ТОВ «ПЕТРОЛ КОНТРАКТ» займається роздрібною торгівлею пальним. (КВЕД: 47.30 Роздрібна торгівля пальним).

Місцезнаходження майданчика АЗК № 19-01 «Піщанка»: 45701, Харківська обл., Красноградський район р-н, с. Піщанка. Джерелами забруднення є: резервуари зберігання дизельного палива, бензину та скрапленого вуглеводневого газу, паливороздавальні колонки, дизельний генератор. **В результаті роботи підприємства в атмосферне повітря потрапляють: бензин, гас, пропан, бутан, оксиди азоту (оксид та діоксид азоту в перерахунку на діоксид азоту), речовини у вигляді суспендованих твердих частинок недиференційованих за складом, діоксид сірки (діоксид та триоксид) у перерахунку на діоксид сірки, оксид вуглецю, вуглеводні насичені C12-C19, бенз(а)пірен. Загальна кількість забруднюючих речовин від стаціонарних джерел може скласти 3,366 т/рік.**

Місцезнаходження майданчика АЗК № 19-02 «Гагаріна»: м. Харків, Аерокосмічний проспект, 183-А. Джерелами забруднення є: резервуари зберігання дизельного палива, бензину та скрапленого вуглеводневого газу, паливороздавальні колонки, дизельний генератор. **В результаті роботи підприємства в атмосферне повітря потрапляють: бензин, гас, оксиди азоту (оксид та діоксид азоту в перерахунку на діоксид азоту), речовини у вигляді суспендованих твердих частинок недиференційованих за складом, діоксид сірки (діоксид та триоксид) у перерахунку на діоксид сірки, оксид вуглецю, вуглеводні насичені C12-C19, бенз(а)пірен. Загальна кількість забруднюючих речовин від стаціонарних джерел може скласти 1,783 т/рік.**

Місцезнаходження майданчика АЗК № 19-05 «Потьомкіна»: м. Харків, вул.О.Скоробогатського,4. Джерелами забруднення є: резервуари зберігання дизельного палива та бензину, паливороздавальні колонки, дизельний генератор. **В результаті роботи підприємства в атмосферне повітря потрапляють: бензин, гас, пропан, бутан, оксиди азоту (оксид та діоксид азоту в перерахунку на діоксид азоту), речовини у вигляді суспендованих твердих частинок недиференційованих за складом, діоксид сірки (діоксид та триоксид) у перерахунку на діоксид сірки, оксид вуглецю, вуглеводні насичені C12-C19, бенз(а)пірен. Загальна кількість забруднюючих речовин від стаціонарних джерел може скласти 3,725 т/рік.**

Місцезнаходження майданчика АЗК № 19-08 «Тракторобудівників»: м. Харків, пр.Тракторобудівників,1-А. Джерелами забруднення є: резервуари зберігання дизельного палива, бензину та скрапленого вуглеводного газу, паливороздавальні колонки, дизельний генератор. В результаті роботи підприємства в атмосферне повітря потрапляють: бензин, газ, пропан, бутан, оксиди азоту (оксид та діоксид азоту в перерахунку на діоксид азоту), речовини у вигляді суспендованих твердих частинок недиференційованих за складом, діоксид сірки (діоксид та триоксид) у перерахунку на діоксид сірки, оксид вуглецю, вуглеводні насичені C12-C19, бенз(а)пірен. Загальна кількість забруднюючих речовин від стаціонарних джерел може скласти 5,014 т/рік.

Місцезнаходження майданчика АЗК № 19-09 «Л.Свободи»: м. Харків, пр.Людвіга Свободи,57-А. Джерелами забруднення є: резервуари зберігання дизельного палива, бензину та скрапленого вуглеводного газу, паливороздавальні колонки, дизельний генератор.

В результаті роботи підприємства в атмосферне повітря потрапляють: бензин, газ, пропан, бутан, оксиди азоту (оксид та діоксид азоту в перерахунку на діоксид азоту), речовини у вигляді суспендованих твердих частинок недиференційованих за складом, діоксид сірки (діоксид та триоксид) у перерахунку на діоксид сірки, оксид вуглецю, вуглеводні насичені C12-C19, бенз(а)пірен. Загальна кількість забруднюючих речовин від стаціонарних джерел може скласти 4,656 т/рік.

Місцезнаходження майданчика АЗК № 19-10 «Малопанасівський в'їзд»: м. Харків, Малопанасівський в'їзд,1. Джерелами забруднення є: резервуари зберігання дизельного палива, бензину та скрапленого вуглеводного газу, паливороздавальні колонки, дизельний генератор.

В результаті роботи підприємства в атмосферне повітря потрапляють: бензин, газ, пропан, бутан, оксиди азоту (оксид та діоксид азоту в перерахунку на діоксид азоту), речовини у вигляді суспендованих твердих частинок недиференційованих за складом, діоксид сірки (діоксид та триоксид) у перерахунку на діоксид сірки, оксид вуглецю, вуглеводні насичені C12-C19, бенз(а)пірен. Загальна кількість забруднюючих речовин від стаціонарних джерел може скласти 4,350 т/рік.

Місцезнаходження майданчика АЗК № 19-11 «Білочка»: Харківська обл., Харківський район, автодорога «Київ-Харків», 464 км. Джерелами забруднення є: резервуари зберігання дизельного палива, бензину та скрапленого вуглеводного газу, паливороздавальні колонки, дизельний генератор.

В результаті роботи підприємства в атмосферне повітря потрапляють: бензин, газ, пропан, бутан, оксиди азоту (оксид та діоксид азоту в перерахунку на діоксид азоту), речовини у вигляді суспендованих твердих частинок недиференційованих за складом, діоксид сірки (діоксид та триоксид) у перерахунку на діоксид сірки, оксид вуглецю, вуглеводні насичені C12-C19, бенз(а)пірен. Загальна кількість забруднюючих речовин від стаціонарних джерел може скласти 4,923 т/рік.

Місцезнаходження майданчика АЗК № 19-13 «Чуваська»: м. Харків, Чуваська,1. Джерелами забруднення є: резервуари зберігання дизельного палива, бензину та скрапленого вуглеводного газу, паливороздавальні колонки, дизельний генератор.

В результаті роботи підприємства в атмосферне повітря потрапляють: бензин, газ, пропан, бутан, оксиди азоту (оксид та діоксид азоту в перерахунку на діоксид азоту), речовини у вигляді суспендованих твердих частинок недиференційованих за складом, діоксид сірки (діоксид та триоксид) у перерахунку на діоксид сірки, оксид вуглецю, вуглеводні насичені C12-C19, бенз(а)пірен. Загальна кількість забруднюючих речовин від стаціонарних джерел може скласти 4,707 т/рік.

Місцезнаходження майданчика АЗК № 19-14 «Пісочин»: Харківська

обл., смт Пісочин, вул.Пушкіна, 1-А, автодорога «Київ-Харків» 467–468 км. Джерелами забруднення є: резервуари зберігання дизельного палива, бензину та скрапленого вуглеводного газу, паливороздавальні колонки, дизельний генератор.

В результаті роботи підприємства в атмосферне повітря потрапляють: бензин, газ, пропан, бутан, оксиди азоту (оксид та діоксид азоту в перерахунку на діоксид азоту), речовини у вигляді суспендованих твердих частинок недиференційованих за складом, діоксид сірки (діоксид та триоксид) у перерахунку на діоксид сірки, оксид вуглецю, вуглеводні насичені C12-C19, бенз(а)пірен. Загальна кількість забруднюючих речовин від стаціонарних джерел може скласти – 4,165 т/рік.

Місцезнаходження майданчика АЗК № 19-15 «Шевченко»: м. Харків, вул.Шевченко,41. Джерелами забруднення є: резервуари зберігання дизельного палива та бензину, паливороздавальні колонки, дизельний генератор. В результаті роботи підприємства в атмосферне повітря потрапляють: бензин, газ, оксиди азоту (оксид та діоксид азоту в перерахунку на діоксид азоту), речовини у вигляді суспендованих твердих частинок недиференційованих за складом, діоксид сірки (діоксид та триоксид) у перерахунку на діоксид сірки, оксид вуглецю, вуглеводні насичені C12-C19, бенз(а)пірен. Загальна кількість забруднюючих речовин від стаціонарних джерел може скласти – 2,525 т/рік.

Місцезнаходження майданчика АЗК № 19-16 «Формула»: м. Харків, пр.Героїв Харкова,197/2. Джерелами забруднення є: резервуари зберігання дизельного палива та бензину, паливороздавальні колонки, дизельний генератор. В результаті роботи підприємства в атмосферне повітря потрапляють: бензин, газ, оксиди азоту (оксид та діоксид азоту в перерахунку на діоксид азоту), речовини у вигляді суспендованих твердих частинок недиференційованих за складом, діоксид сірки (діоксид та триоксид) у перерахунку на діоксид сірки, оксид вуглецю, вуглеводні насичені C12-C19, бенз(а)пірен. Загальна кількість забруднюючих речовин від стаціонарних джерел може скласти – 2,715 т/рік.

По ступеню впливу на забруднення атмосферного повітря об'єкти відносяться до третьої групи, як об'єкти, які не взяті на державний облік і не мають виробництв або технологічного устаткування, на яких повинні впроваджуватися найкращі доступні технології та методи керування.

Обсяги викидів забруднюючих речовин відповідають вимогам санітарного законодавства, заходи щодо скорочення викидів забруднюючих речовин в атмосферу та заходи щодо впровадження найкращих існуючих технологій виробництва не передбачені та не розробляються. Пропозиції щодо дозволених обсягів викидів забруднюючих речовин в атмосферне повітря розроблені згідно інструкції про загальні вимоги до оформлення документів.

*З пропозиціями та зауваженнями щодо діяльності підприємства з питань охорони атмосферного повітря звертатися протягом 30 календарних днів з моменту опублікування цього повідомлення до: Харківської обласної державної адміністрації: 61200, м.Харків, вул. Сумська, 64, тел.+38 (057) 700-50-14.
E-mail: upress@kharkivoda.gov.ua.*

Чим корисні дощові черв'яки і як їх розводити

Дощовий черв'як є не тільки невід'ємним компонентом ґрунтової екосистеми, а й надзвичайно корисним для ґрунту, адже його присутність в ґрунті свідчить про високий показник родючості. За рік кожна особина здатна переробити близько 100 г залишків рослинності (на 1 м²).

Чим корисні дощові черв'яки

Зазначені представники виду *Lumbricus terrestris* вважаються основними творцями гумусу в ґрунті. Всього за 24 години життя черв'як може пропустити через систему травлення аналогічну своїй вазі кількість ґрунту. Після потрапляння в кишечник, відбувається збагачення органіки молекулами гумінових кислот. Останні з'єднуються з мінеральними компонентами ґрунту і формують особливі гумати кальцію. Завдяки отриманим речовинам відбувається структуривання землі і зниження ймовірності розвитку ерозії ґрунту. Користь дощових черв'яків також криється в переробці компосту. За допомогою діяльності тварин органічні залишки насичуються корисними компонентами. Надалі відбувається легке засвоєння рослинами отриманих елементів. Більш того, під час переміщення вони створюють в землі канали, які благотворно впливають на аерацію ґрунту. Фахівці відзначають збільшення пористості, а також зростання рівня проникності вологи. Черв'яки живляться не тільки залишками рослин, але і мікрофауною і мікрофлорою (всі вони є джерелами білка). Поглинаючи землю, тварини споживають як ґрунт, так і водорості, бактерії, спори і грибки. Переваривши все з'їдене, в землю надходять

амінокислоти, ферменти та інші речовини, що позитивно впливають на придушення патогенної мікрофлори. Більш того, отримана земля особливо підходить для тих, хто хоче вирощувати цибулини квітів на дачі в саду і потребує природного добрива.

Додаткові позитивні опції черв'яків складаються з:

- очищення землі від важких металів;
- виконання ролі важливої ланки харчового ланцюжка;
- відсутність необхідності використовувати хімікати зайвий раз.

Що стосується шкоди, то тут відзначається всього 1 пункт: черв'яки вважаються переносниками деяких хвороб, небезпечних для птиці і домашньої, рогатої худоби. Причому самі дощові тварини не пошкоджуються ніякими захворюваннями або паразитами.

Як розвести хробаків на ділянці

Щоб посприяти активному розмноженню черв'яків на певній території, потрібно постаратися створити теплі і вологі умови для ґрунту. Повноцінний корм також матиме чималий вплив на пробудження сплячих яєць черв'яків в землі. Ідеальною температурою для ґрунту є + 13 ° С, тому черви переміщуються в пошуках їжі в нічний час, так як прямі сонячні промені вбивають їх.

Щоб зрозуміти, як розвести хробаків в городі, потрібно зайнятися мульчуванням ґрунту. Таке рішення дозволить не тільки згладити температурні перепади, а й створить можливість для хробаків зручно почувати себе під шарами листя і соломи. Бажано

підготувати на домашній ділянці перепрілий коров'як (гною гірку), вкрити листям або харчовими відходами. Можна також використовувати компостну яму.

Для розведення черв'яків в бізнес цілях, можна створити розплідник і займатися виведенням певного виду (наприклад, каліфорнійськими або володимирськими) на більш професійному рівні. Якщо використовується територія опинилася абсолютно чистою (ніяких сплячих яєць не було виявлено), потрібно окремо придбати представників виду *Lumbricus terrestris* і помістити їх на ділянку. Важливо перед процедурою сформувати своєрідне укриття від сонця з фанери і дощок.

Як зберегти дощових черв'яків

Навіть після активного вживання заходів по розведенню черв'яків може виявитися, що їх кількість не досягло бажаного показника. Справа може виявитися в тому, що головними ворогами дощових

черв'яків є щури, жаби, птиці, перепрілий коров'як (гною гірку), стоноги і кроти, адже вони просто їдять черв'яків. Та й людина своїми діями може негативно вплинути на популяцію зазначених тварин.

Наприклад, пестициди мають не особливо позитивний вплив не тільки на землю, а й мікроорганізми. Отрутохімікати перешкоджають процесу споживання кисню хробаками, які дихають за допомогою всієї поверхні своєї шкіри. Часте і глибоке перекопування ґрунту може зруйнувати нори черв'яків, паралельно викидаючи самих жителів на поверхню землі (вони вмирають або виявляються моментально з'їденими птахами). Прокладені ходи також можуть бути деформовані, причому черви часто розрізають лопатами або плугом. Тому рекомендується розпушувати землю з використанням вил, а також зайнятися нейтралізацією ґрунту (доповнити її вапном, крейдою або доломітовим борошном).

Газета – "Екосвіт", вітчизняне, українською мовою.

Тематика газети – екологічна.

Засновник – Харківська обласна організація Українського товариства охорони природи.

Відповідальний за випуск – Суровцева І. В.

Порядковий номер випуску, дата його виходу в світ – №25 від.06.2024.

Тираж – 300 шт. Розповсюджується безкоштовно.

Адреса видавця – м. Харків, вул. Серпова 4, оф. 511–610.

Серія, номер і дата видачі свідоцтва про державну реєстрацію – КВ № 24203–14043ПР від 30.10.2019.

Видавець – ФОП Суровцева І. В.

Точка зору відповідального за видання не завжди співпадає з точкою зору авторів.

Відповідальність за зміст реклами несе рекламодавець.

Рукописи не рецензуються та не повертаються.

Тематика газети – екологічна, українською мовою.

Спосіб поширення: 100 % – роздріб. Обсяг: 8 шпальт. Формат: А4, кольорова.

Розміщення інформації в газеті "Екосвіт"

тел. +38 099 199 69 79 surovtceva2205@gmail.com